

Gabriel ANDREESCU

Rechizitoriul DIICOT: prezumția de vinovăție a adepților MISA

1. Reprimarea Mișcării pentru Integrare Spirituală în Absolut

Mișcarea pentru Integrare Spirituală în Absolut (MISA) a fost înființată în 1990. Membrii fondatori MISA urmașeră cursuri de Yoga cu maestrul școlii, Gregorian Bivolaru, înainte de anul 1989. Majoritatea lor au fost supuși unei represii uneori sălbatice din partea Securității, incluzând bătăi și rele tratamente, fabricarea unor dosare penale, trimiterea în spitale psihiatrice¹. Este sigur că o parte dintre ofițerii care i-au reprimat pe yoghini în vremea regimului Ceaușescu au făcut, ori fac încă parte din Serviciul Român de Informații (SRI), ori din sistemul de justiție, incluzând Parchetul militar. Angela Mayer, una dintre membrele MISA acuzată în procesul acestui grup își amintea într-un interviu dat în 10 ianuarie 2006:

Tot în '90, în vară, ne-am întâlnit lângă Cinemateca, «Ce mai faci, Angela?» [a spus Grigorescu, unul dintre ofițerii care o anchetaseră]. Se arăta foarte binevoitor, de parcă fusesem vreodată prieteni. El mi-a spus atunci că l-au reangajat [în SRI]. Mai mulți oameni care îl știau din perioada anchetelor l-au văzut și la mitingurile pe care le-a făcut MISA de-a lungul timpului, până la perchezițiile din martie 2004. Nu sunt sigură că Grigorescu este numele lui real.

Această situație explică faptul că, în conformitate cu numeroase mărturii și date, ofițerii SRI au continuat supravegherea fostelor lor victime. Cel mai probabil, calomniile lansate prin presă la începutul anilor '90 împotriva MISA au fost dirijate tot de foștii ofițeri de Securitate. Se recunoaște oficial existența unui ordin de punere a MISA sub urmărirea informativă a SRI din anul 1996. Multe informații demonstrează că supravegherea a avut loc și anterior, chiar din 1990. Dar în anul 1996 a început hărțuirea sistematică a MISA. Acțiunile autorităților au fost investigate și verificate de către APADOR-CH și sintetizate în Rapoartele Asociației din anii 1996 și 1997. Aici « hărțuire sistematică » înseamnă încălcări repetate ale drepturilor fundamentale, de la discriminări în închirierea de spații pentru cursurile de Yoga până la descinderi în forță a polițiștilor la sediile MISA, imobilizarea membrilor în timpul acestor descinderi folosindu-se cătușe ș.a.m.d. La acțiunile SRI, Ministerului Public, Poliției, Jandarmeriei s-au adăugat calomnierea sistematică a membrilor MISA și diabolizarea mișcării de către presă folosindu-se materiale de la SRI și Parchet.

În luna martie 2004 a avut loc acțiunea descrisă în concluziile Raportului APADOR-CH din luna aprilie 2004 în felul următor:

¹ *Gabriel Andreescu, Mișcarea Yoga în anii '80. Rezistența prin cultură ca libertate de a exista altfel decât ți se permite, în aLititudini nr. 8/2006.*

Descinderile brutale, nemotivate, efectuate la data de 18 martie 2004, la București, la care au luat parte peste 300 sute de jandarmi, procurori, polițiști și lucrători SRI sunt un eveniment dintr-o lungă serie de acțiuni care au avut ca țintă MISA și mișcarea yoga din România. Acțiuni represive și campanii calomniatoare contra MISA și simpatizanților yoga au avut loc și anterior, și în alte locuri din țară. Dar intervenția parchetului, jandarmilor și Serviciului Român de Informații în evenimentele din martie 2004 nu a atins totuși niciodată asemenea proporții. Este vorba despre cea mai gravă încălcare a democrației de la mineriade încoace².

Campania împotriva MISA a devenit un subiect internațional și a fost pusă în adevărata ei lumină după ce liderul spiritual al mișcării, Gregorian Bivolaru, s-a refugiat în Suedia. Curtea Supremă a Suediei a refuzat extrădarea cerută de autoritățile de la București. Curtea a ajuns la concluzia că:

O vedere de ansamblu a investigației la care am făcut referire în această parte trebuie privită ca susținând concluzia că, datorită convingerilor sale religioase, Gregorian Bivolaru riscă să suporte persecuții cu caracter grav, în cazul extrădării. Pentru acest motiv, Curtea Supremă găsește că parag. 7 constituie un impediment în aplicarea Legii extrădării³.

Investigațiile Curții Supreme a Suediei prilejuite de cererea de extrădare a lui Gregorian Bivolaru au permis elaborarea unor analize independente cu privire la identitatea Mișcării pentru Integrare Spirituală în Absolut. În raportul său asupra MISA, solicitat de Curtea Supremă a Suediei în contextul cererii de extrădare a lui Gregorian Bivolaru, expertul suedez Karl Erik Nylund a făcut o caracterizare generală a acestei mișcări. El a considerat MISA drept o mișcare yoghină ai cărei participanți caută autoperfecționarea și ameliorarea stării de sănătate. Adepții fac apel la un regim lacto-vegetarian și la tehnici yoga menite să ofere armonia. În acest sens, MISA aparține largului grup de mișcări care susțin un mod alternativ de viață⁴.

Karl Erik Nylund a subliniat și natura sincretică a Mișcării pentru Integrare Spirituală în Absolut. Membrii și fideli MISA aplică tehnici propriu-zis yoghine, dar folosesc deseori terminologia creștină în locul celei hinduiste sau budiste, sunt preocupați de horoscop și parapsihologie, au „dezvoltat” ritualuri specifice precum spiralele și teatrul „Sophrozin”. În acest fel, MISA se deosebește de oricare altă grupare din România care se reclamă de la practica Yoga⁵. În opinia publică, MISA

² APADOR-CH, Cazul MISA – Raportul cu privire la campania împotriva Mișcării pentru Integrea Spirituală în Absolut, în Revista Română de Drepturile Omului nr. 28/2004, p. 83.

³ Refuzul cererii de extrădare a lui Gregorian Bivolaru, în Noua Revistă de Drepturile Omului nr. 3-4/2005, p. 102.

⁴ A se vedea o descriere amplă a poziției expertului suedez în *Gabriel Andreescu*, Refuzul extrădării lui Gregorian Bivolaru. Dincolo de decizia judecătorilor suedezi, în Noua Revistă de Drepturile Omului nr. 3-4/2005, p. 71-89.

⁵ Cum ar fi Grupul Național de Studiu și Practică Yoga (GNSPY). Acesta a fost înființat, ca și MISA de altfel, în anul 1990. Începând cu luna august 2003, GNSPY este membru cu drepturi depline al Uniunii Europene de Yoga. Fondatorul și președintele organizației este Mario Sorin Vasilescu (*Gabriel Andreescu*, Mișcarea Yoga astăzi, în *Ziua* din 8 septembrie 2005).

este asociată cu importanța dată Tantrei Yoga și tehnicilor care pun în valoare energia sexuală.

2. Rechizitoriul împotriva membrilor MISA

În urma alegerilor din anul 2004 a avut loc o importantă schimbare politică, care a avut drept consecință (întârziată) și schimbarea Procurorului General. Ar fi fost de așteptat că aceasta să fi creat condițiile revenirii asupra gravelor manipulări și erori judiciare înlănțuite, în cazul MISA, pe întreaga perioadă postdecembristă și în particular, în timpul evenimentelor din 2004. Membrii MISA depuseseră între timp plângeri împotriva jandarmilor, polițiștilor și procurorilor vinovați. Raportul APADOR-CH invocat anterior atrăsese încă din 2004 atenția asupra semnificației mai generale a reparării a ceea ce s-a întâmplat:

Acțiunile împotriva MISA, a membrilor și simpatizanților ei începute la data de 18 martie 2004, reprezintă o încălcare fără precedent a drepturilor și libertăților fundamentale... Instituții presupuse a apăra valorile democratice au discreditat normele garantate de Constituție, legislația internă și documentele internaționale ratificate de România. Ca să se poată reda credibilitate instituțiilor menite să apere democrația, aducerea unor reparații victimelor și sancționarea celor vinovați este absolut indispensabilă. Dacă nu se va face acest lucru în acest caz, astfel de grave abuzuri se vor putea oricând repeta cu impunitate pentru făptași. Tratarea flagrantelor abuzuri în „cazul MISA” reprezintă un test asupra capacității sistemului instituțional actual al României de a apăra statul de drept. Prin asta, un test pentru acest sistem privind capacitatea sa de a respecta criteriile politice ale integrării (criteriile de la Copenhaga), privind deci compatibilitatea României cu sistemul de valori ale Uniunii Europene⁶.

O perioadă a părut că Ministerul Public reanalizează, cu mai multă atenție, datele care stăteau la baza investigațiilor sale. Și iată că în luna iunie 2007, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism – Serviciul Teritorial București a depus rechizitoriul. El trimite în instanță 21 de membri MISA, reia și întărește toate acuzațiile anterioare, inclusiv cele mai absurde. Cele aproape 600 sute de pagini ale rechizitoriului – care au ca anexe circa 100 de volume de „mărturii” – vor constitui, desigur, o bună materie de lucru pentru avocații apărării. Aici mă voi opri la puține elemente, relevante pentru procesul împotriva adepților MISA, pentru sistemul instituțional din România, pentru atmosfera care împiedică afirmarea ideii de drept și de justiție. Și în primul rând, voi avea în vedere tema prezumției de nevinovăție, felul în care sunt tratați inculpații și membrii Mișcării de Integrare Spirituală în Absolut⁷.

⁶ APADOR-CH, Cazul MISA – Raportul, op. cit., p. 83.

⁷ În afară de garanțiile internaționale ale procesului echitabil, în sprijinul prezumției de nevinovăție se regăsesc în plan intern prevederile art. 23 alin. (8) din Constituție („până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare persoana este considerată nevinovată”), ale art. 66 C. proc. pen. (intitulat „Prezumția de nevinovăție: Învinuitul sau inculpatul nu este obligat să probeze nevinovăția sa./ În cazul când există probe de vinovăție,

Ar fi de subliniat, de la început, că rechizitoriul a fost pus de către Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism la dispoziția presei, iar aceasta a asigurat accesul la el on-line. În acest fel, opiniei publice i s-au oferit afirmații ale Parchetului „făcute fără rezervă, într-un limbaj tehnic și specializat, fiind analizate și descrise ca sigure atât faptele săvârșite, cât și vinovăția învinutului sau inculpatului în ce privește comiterea acesteia”⁸. Procedul pare menit să lovească în prezumția de nevinovăție a inculpaților și este, de altfel, conform cu comportamentul Ministerului Public, în acest caz, ani la rând. În același timp, el înfruntă principiile care au fost reafirmate cu diferite prilejuri, printre alții, de Comitetul de Miniștri a Consiliului Europei a cărui Recomandare 19/2000 enunță fără a lăsa loc vreunei ambiguități: „Procurorii trebuie să păstreze confidențiale informațiile obținute de la terți, în special atunci când prezumția de nevinovăție este pusă la îndoială, cu excepția cazului în care divulgarea este necesară în interesul justiției sau este permisă de lege (pct. 30)”.

Or, divulgarea rechizitoriului nu este în interesul justiției, nu este nici permisă de lege⁹. Plasat pe Internet, rechizitoriul ține locul unui comunicat oficial care „nu conține precizări din care publicul să înțeleagă că vinovăția persoanei nu poate fi stabilită decât de o instanță de judecată și că până atunci datele culese în timpul anchetei penale sunt simple presupuneri. Din punct de vedere subiectiv, aceste comunicări au puterea de a induce publicului impresia vinovăției persoanelor la care se referă, la aceasta contribuind atât limbajul tehnic și specializat folosit, cât și autoritatea formală a instituției emitente”¹⁰.

Dacă asupra intenției de a înfrânge prezumția de nevinovăție în cazul inculpaților MISA mai exista vreo îndoială, plasarea rechizitoriului pe Internet o elimină în totalitate. Căci prezumția „presupune, de asemenea, că autoritățile au obligația de a nu pune la dispoziția mass-mediei informații care, prin forma și conținutul lor, pot prejudicia judecarea vinovăției unei persoane în urma unui proces echitabil în fața judecătorului”¹¹.

Însă proba ultimă a abuzului față de învinuți este chiar felul în care s-a construit rechizitoriul. Documentul semnat de către procurorul Marian Delcea din cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Serviciul Teritorial București pare mai degrabă un instrument conceput pentru

învinutul sau inculpatul are dreptul să probeze lipsa lor de temeinicie”) și ale altor articole ale Codului de procedură penală.

⁸ *SoJust*, Respectarea prezumției de nevinovăție în România (www.sojust.ro).

⁹ Printre altele, trebuie ținut cont de art. 12 din Legea nr. 544/2001 care prevede că nu constituie informații de interes public și, drept urmare, nu pot fi făcute publice acele informații privind procedurile judiciare în legătură cu o persoană fizică identificată sau identificabilă dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părțile implicate în proces.

¹⁰ *SoJust*, Respectarea prezumției de nevinovăție în România (www.sojust.ro).

¹¹ *Ibidem*.

diabolizarea inculpaților¹². Calificativele, scenariile și interpretările domină analiza penală și probatoriul, iar formulările tendențioase țin locul argumentării.

2.1. Viciul încadrării juridice

În ordinea cronologică a intențiilor manipulative din procesul împotriva adeptilor MISA, pe locul întâi ar trebui pusă însăși plasarea acuzațiilor sub competența Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT), structură cu personalitate juridică specializată a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Nu se știe care strateg a unit diferite organisme ale ordinii de drept – Serviciul Român de Informații, Ministerul Public, Poliția, Jandarmeria etc. – împotriva unor oameni a căror „vină” era faptul că practică Yoga și susțin un mod alternativ de viață¹³.

Implicarea Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism a sugerat imediat opiniei publice că membrii MISA sunt autorii prezumtivi ai unor fapte extrem de grave și amenințătoare. Or, legitimarea investigațiilor DIICOT – și nu a unor parchete obișnuite – în cazul MISA are la bază acuzarea unor membri ai Mișcării de a fi făcut „trafic de persoane”. Ce au traficat membrii MISA? Gregorian Bivolaru și ceilalți adepți MISA puși sub acuzare ar fi „procedat atât la exploatarea sexuală cât și a muncii fizice sau intelectuale a adeptilor MISA”. Nu există totuși nicio singură probă care să confirme traficul vreunui adept MISA prin punerea acestuia în situația de a presta servicii sexuale. Câteva persoane inculpate care au urmat cursurile MISA au lucrat la chat-uri erotice. Nu există însă nicio legătură între MISA și această activitate privată, iar ultima nu este ilegală – ci reprezintă chiar un domeniu în plină dezvoltare cu nenumărați operatori și nenumărați clienți pe care DIICOT nu îi cheamă în instanțe.

Rămâne ideea exploatarea muncii fizice sau intelectuale a unor persoane care au aderat la Mișcare. La dosar sunt depuse reclamațiile a șapte foști adepți care au efectuat diferite munci în timp ce locuiau în ashram-uri, ori participau la activitățile MISA. Toate plângerile „părților vătămate” au fost scrise și semnate după 18 martie 2004, când împotriva MISA s-au dezlănțuit atât forțele de ordine cât și presa – după toate datele, manipulată de către organisme precum SRI și Ministerul Public. În majoritatea lor reclamanții sunt consemnați, într-o primă fază, în calitate de martor, ulterior apar ca părți vătămate. Există numeroase mărturii ale unor adepți MISA care au refuzat cererea procurorilor de a face declarații false în schimbul scoaterii lor de sub urmărire penală. Este mai mult decât semnificativ că foștii adepți MISA care s-au constituit ca părți vătămate nu au formulat plângeri înainte de 18 martie 2004 deși nu mai urmau cursurile, nu se mai aflau nici în ashram-uri. Nu se aflau deci sub forța

¹² Indicarea în rechizitoriu, în cazul unor inculpați, a datelor personale – domiciliu, telefon – sugerează o încercare deliberată de a îi supune pe aceștia la presiunea opiniei publice. În acest fel, Procurorul Marian Delcea a încălcat și Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date.

¹³ A se vedea, în acest sens, Raportul lui *Karl Erik Nylund*, Decizia Curții Supreme suedeze în cazul Gregorian Bivolaru, în Noua Revistă de Drepturile Omului nr. 3-4/2005, p. 171.

autorității simbolice pe care o reclamă. Semnificativă este și disproporția dintre așa-zisul prejudiciu și suma fabuloasă cerută ca daune, de peste 5 milioane de euro.

În anul 2004, cazul era deja instrumentat de către DIICOT. Persoanele care s-au constituit drept părți vătămate s-au aflat în acel moment atât sub amenințarea autorităților și a opiniei publice, cât și sub tentația milioanele de Euro pe care le-au cerut după discuții cu procurorii drept daune morale. Cu greu se poate susține că plângerile acestora exprimă manifestări libere de voință. „Muncile” pe care le invocă reclamantii erau efectuate de către ei ca persoane majore, dotate cu completul discernământ și constau în activități inerente unei comunități care se autoadministrează. Ministerul Public a folosit în mod evident abuziv prevederile Legii privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, al cărei art. 12 definește infracțiunea de trafic de persoane drept „recrutarea, transportarea, transferarea, cazarea sau primirea unei persoane, prin amenințare, violență sau prin alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă ori înșelăciune, abuz de autoritate sau profitând de imposibilitatea acelei persoane de a se apăra sau de a-și exprima voința, ori prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase pentru obținerea consimțământului persoanei care are autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării acestei persoane”¹⁴.

Prin „exploatarea unei persoane” se înțelege, spune legea: „a) executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii, în mod forțat, cu încălcarea normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și securitate; b) ținerea în stare de sclavie sau alte procedee asemănătoare de lipsire de libertate ori de aservire; c) obligarea la practicarea prostituției, la reprezentări pornografice în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice sau alte forme de exploatare sexuală; d) prelevarea de organe; e) efectuarea unor alte asemenea activități prin care se încalcă drepturi și libertăți fundamentale ale omului (art. 2)”.

Practic, în momentul în care a început urmărirea penală, Ministerul Public s-a gândit să utilizeze împotriva adeptilor MISA formulele interpretabile din lege și să trateze munca făcută de adeptii MISA în cadrul vieții lor comunitare ca expresie a înșelăciunii, abuzului de autoritate, oferirii de bani ori de alte foloase pentru obținerea consimțământului persoanei aflată sub autoritatea altei persoane. Termenii anteriori trebuie însă înțeleși în legătură strictă cu sensul real al traficului de persoane. Dacă ar fi altfel, atunci un număr uriaș de activități din societate ar cădea sub incidența interpretării DIICOT. Activitatea voluntară din organizațiile neguvernamentale ar fi ușor de pus în legătură cu beneficiile conducerii și personalului acestora de pe urma activităților de voluntariat. De ce nu ar fi interpretată, după aceeași logică, invocarea de către liderii ONG-urilor a unor principii civice – nevoia de a susține democrația, „obligația” de a fi un bun cetățean, interesul pentru viitorul copiilor – ca act de înșelăciune prin care se atrag voluntarii și se obține consimțământul lor? S-ar putea susține, conform schemei aplicate în cazul MISA, că ONG-iștii abuzează de autoritatea lor simbolică pentru a-i convinge pe voluntari să

¹⁴ Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane (M. Of. nr. 783 din 11 decembrie 2001).

muncească pe gratis, condiție ca ei să realizeze anumite câștiguri materiale ori simbolice.

Iar în ce privește situația din mănăstiri, gradul de supunere a călugărițelor ori călugărilor atinge, în acest caz, „procedee de lipsire de libertate ori de aservire” asemănătoare sclaviei. Exploatarea sistematică a muncii lor, impusă inclusiv ca formă de pedeapsă, „slujirea” de către călugări și călugărițe, în cel mai strict sens, a ierarhilor, depășesc complet regulile de ordine și autoritatea imaginabile în comunitatea MISA. O condamnare a MISA pentru exploatarea de persoane constituie o bază jurisprudențială pentru trimiterea în ilegalitate a tuturor mănăstirilor din România¹⁵.

Plasarea activităților adeptilor MISA sub titulatura traficului de persoane aduce atingere de la început legalității mandatului DIICOT, întrucât legalitatea incriminării „excluce analogia, adică extinderea legii penale prin analogie asupra unor fapte neprevăzute de lege, dar asemănătoare cu cele incriminate”¹⁶. Ceea ce se traduce, într-o perspectivă complementară, prin faptul că „principiul legalității impune interpretarea strictă a legii penale, evitându-se orice extindere a legii la fapte sau situații care nu au fost avute în vedere de legiuitor”¹⁷. Incriminarea traficului de persoane, în România ori oriunde, nu putea avea ca țintă interzicerea activității voluntare, sau dreptul grupurilor de a-și defini o viață comunitară proprie. Prin instrumentarea cazului MISA, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism amenință înseși bazele democrației în România.

2.2. Calificativele non-juridice, injurios-bășcălioase și manipulative

Un aspect care face și el parte dintr-o adevărată strategie de eliminare a prezumției de nevinovăție, relevant însă și pentru raportarea mai generală a DIICOT față de demnitatea umană, valoare supremă în sensul Constituției românești, este limbajul rechizitoriului. Acesta, injurios-bășcălios și manipulator la adresa tuturor adeptilor MISA poate fi calificat pur și simplu scandalos. Procurorul Marian Delcea se referă la inculpatul Gregorian Bivolaru în termeni precum „zis „Scumpi”, „Gurul dâmbovițean”, ca și când felul în care i se adresează apropiații acestuia sau presa ar fi necesar identificării penale – ceea ce poate fi valabil în cazul altor nume: „Grieg” sau chiar „Guru”. Grupul MISA ar fi, spune rechizitoriul, un grup infracțional organizat „cu

¹⁵ Există și diferențe, proprietatea majorității imobilelor transformate în ashram-uri fiind a unor persoane private membre MISA, pe când mănăstirile au personalitate juridică și folosesc bunurile în consecință. Acesta este și argumentul conf.univ.dr. Sterea Tache, care, conform rechizitoriului, „combate paralela realizată între munca prestată de adepți, depersonalizând (sic!) și activitățile de autogospodărire desfășurate în cadrul mănăstirilor Bisericii Ortodoxe Române” – întrucât „Consiliul Economic va rândui ca venitul din asemenea îndeletniciri să se întrebuițeze pentru îmbunătățirea vieții de obște”. Distincția nu e însă relevantă din perspectiva beneficiului muncii altora. Asupra a tot ce se produce în mănăstire decide Consiliul Economic și starețul locului. Ca și parohiile, și mănăstirile aparțin doar simbolic comunității, în fapt, se află sub decizia unei conduceri care le poate folosi oricând veniturile – și o face – după bunul plac, în beneficiul propriu.

¹⁶ *Costică Bulai*, Manual de drept penal. Partea generală, Ed. All, București, 1997, p. 50.

¹⁷ *Ibidem*.

valențe sectare”, iar apartenența la MISA este descrisă într-un alt punct ca „apartenență la un grup religios cu valențe sectare”. Sintagma „valență sectară” nu are nici un corespondent în Codul penal românesc, fiind folosită exclusiv pentru a crea în opinia publică – și apoi, a judecătorilor – o reacție adversă. Vorbind despre o presupusă instruire a adeptilor MISA „să-și nege propria participare” procurorul Marian Delcea scrie: „această atitudine similară conceptului de ‚omerta’”. De ce apare termenul „omerta” în rechizitoriu? Singura rațiune a prezenței acestui termen fără sens juridic este cea denigratoare.

Un aspect care are și o nuanță comică este folosirea unor expresii cărora li se dă un sens impropriu sau amenințător, iar celor mai banale activități li se adaugă o aură conspiraționistă. Grupul alcătuit din aproximativ 45 de persoane ar acționa „coordonat în baza unei structuri piramidale bine definite” (sic!). Este condamnată folosirea muncii neretribuite prestată de către adeptii MISA prin identificarea acesteia, cu totul în afara sensului, cu Karma-Yoga.

Practicanții disciplinei Yoga în cadrul MISA descoperă că sunt calificați în rechizitoriu drept „depersonalizați”, s-ar afla în deplină obediență față de Gregorian Bivolaru, ar fi îndoctrinați, izolați de familie, de societate și de locurile de muncă. Ei ar fi fost racolați, urmare a insatisfacțiilor lor personale și greutăților cotidiene. Adeptii Mișcării ar fi acceptat să li se interzică „aproape orice contact cu alte persoane non-aderenți MISA”. În perioada 1996 – 2004 ei ar fi trăit „stări de teamă, frustrare, neîncredere, generatoare de reacții atipice de comportament și care ar fi fost de natură să-i polarizeze pe aceștia în jurul său”.

Pentru a sugera caracterul criminal al acțiunilor lui Gregorian Bivolaru se subliniază că inculpatul ar fi procedat „la instalarea de plantoane, la organizarea unor echipe de ordine de inspirație paramilitară, la încurajarea delatunii între adepti”. Pentru a înlesni comunicarea dintre el și locatarii ashram-urilor a dispus instalarea unor stații de radio emisie-recepție¹⁸. În același scop inculpatul a dispus achiziționarea și utilizarea de aparatură electronică proprie manipulării psihice a adeptilor săi (inclusiv prin apelarea la mesaje subliminale).

Un moment inerent oricărei organizații neguvernamentale precum momentul înființării apare descris în rechizitoriu, cu referire la MISA, în termenii următori: „după o perioadă de ‚ucenicie’ a mișcării, necesară atragerii de prozeliți în jurul grupului inițial alcătuit din persoane care se cunoșteau anterior anilor 90, aceasta s-a structurat, fiind organizată pe paliere de comandă și execuție”. De ce stabilirea unor organe de conducere impusă chiar de lege este descrisă ca „palier de comandă”? De ce membrii sunt numiți „prozeliți”, termen peiorativ care urmează cariera unor cuvinte precum jidan, țigan etc.? Persoanele palierului de comandă ar fi ajuns în aceste poziții „prin ascensiune treptată, după atente selecții și dovezi de loialitate”. Suportă și vina că „s-au specializat”. Procurorul declară că „membrii palierului de comandă nu mai au legături directe cu adeptii MISA – vulgul, contactul cu marea masă fiind realizat de persoanele din eșalonul imediat inferior”. Aceștia, repre-

¹⁸ Tot ceea ce era de menționat de către organul de anchetă consta în faptul că stația avea o putere de emisie ce depășea limita legală – dacă nu cumva și această afirmație nu reprezintă un fals.

zentând „palierul de execuție”, s-ar implica doar în activități bine stabilite, ordonate. Ei nu ar avea o viziune de ansamblu asupra întregului complex infracțional.

Rechizitoriul afirmă că „eșalonul doi” s-ar ocupa de materializarea efectivă a dispozițiilor date de lideri. Susținând că unii membrii MISA, „persoane de încredere și participând susținut la activitatea ilicită” nu își implică șefii și nu dau declarații împotriva acestora, întrucât ar fi fost instruiți în acest sens, DIICOT îi face implicit vinovați de participațiune pe cei împotriva cărora nu există probe. Proba vinovăției ar fi tocmai faptul că nu dau declarații împotriva lor înșile și a liderilor. Iată o afirmare aproape orwelliană a „prezumției de vinovăție” în cazul persoanelor care nu confirmă prin declarații așteptările parchetului. Enunțurile procurorului Marian Delcea sunt incompatibile cu faptul că prezumția de nevinovăție trebuie respectată în absolut toate fazele procesului, iar ea „subzistă și după finalizarea procesului penal, atunci când acesta nu se finalizează cu o hotărâre de condamnare”¹⁹. Dacă susții că absența probelor este rezultatul ascunderii acestora prin coordonarea dintre inculpați, înseamnă că „eșecul” condamnării nu va confirma nevinovăția persoanelor aduse în fața instanței.

Iată concluzia procurorului Delcea: „Această atitudine, similară conceptului de «omerta», îngreunează sau chiar face imposibilă demantelarea întregii activități infracționale sau deconspirarea tuturor membrilor rețelei, iar în cazul în care, prin intervenția organelor judiciare, o parte este anihilată, palierul de comandă, a căror implicare nu întotdeauna poate fi documentată în mod eficient, dispun racolarea de noi membri, pentru continuarea activității în baza aceluiași mod de operare”. Citez mai departe argumentele gândite a reprezenta „descrierea și interzicerea conduitei contrare celei dorite”²⁰ care reprezintă specificul infracțiunii: „Odată ajunse acolo, persoanele racolate rup legăturile cu familia și se izolează de restul semenilor, formându-și propriul univers specific yoghinilor, contribuind cu munca fizică la activitățile desfășurate în ashram, implicându-se în suportarea diverselor cheltuieli financiare pe care le presupune plata cursurilor, manualelor, legitimațiilor, taxelor de participare la simpozioane, tabere, aceasta reprezentând în fapt o importantă componentă a modului de finanțare a organizației în cauză”.

Daunele aduse inculpaților de acest limbaj sunt amplificate de publicitatea lui largă prin informațiile transmise ziarelor și Internet. Acțiunea DIICOT înfruntă fățiș jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului care a stabilit că dispozițiile art. 6 alin. (2) impun ca reprezentanții statului să se abțină să declare public faptul că cel pus sub urmărire penală sau trimis în judecată este vinovat de săvârșirea infracțiunii ce i se reproșează, mai înainte ca vinovăția acestuia să fi fost stabilită printr-o hotărâre judecătorească definitivă²¹. Acțiunea DIICOT înfruntă în același timp prevederi interne precum cele ale Codului de procedură penală: „Orice persoană care se află în curs de urmărire penală sau de judecată *trebuie tratată cu respectarea*

¹⁹ *SoJust*, op. cit.

²⁰ *Costică Bulai*, op. cit., p. 146.

²¹ *SoJust*, op. cit.

demnității umane. Supunerea acesteia la tortura sau la tratamente cu cruzime, inumane ori degradante este pedepsită prin lege” (art. 5¹)²².

Procurorul Marian Delcea operează și la un nivel ceva mai subtil al limbajului, spre exemplu, nefăcând clară distincția între asociația „Mișcarea pentru Integrare Spirituală în Absolut” și „grupul infracțional organizat” despre care vorbește. Asemenea ușoară derivă a sensurilor produce confuzii. Dar mă opresc aici în analiza limbajului acestui incredibil rechizitoriu al DIICOT.

2.3. Invocarea incorectă, parțială și tendențioasă a documentelor internaționale

Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Serviciul Teritorial București susține în rechizitoriul său că „în vederea identificării *naturii* organizației constituită și dezvoltată de către persoanele din eșalonul de conducere al MISA, *a condițiilor* care au făcut posibilă săvârșirea faptelor ce fac obiectul prezentului rechizitoriu și a atitudinii adoptate de către mai multe state ale căror autorități s-au confruntat cu situații similare, se impune o expunere a textelor de lege cu incidență în această materie la nivel european și mondial precum și o enumerare descriptivă a unor entități similare”. Aceste texte de lege ar reprezenta „Reglementări internaționale privitoare la secte și Noile Mișcări Religioase”.

În mod straniu, rechizitoriul pune sub această titulatură Declarația universală a drepturilor omului, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Pactul internațional cu privire la drepturile economice, culturale și sociale, Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale din care se citează prevederi cum ar fi: “nimeni nu va fi ținut în sclavie, nici în servitute”, ”nimeni nu va fi supus la tortură, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante”. Aceste documente internaționale au o anumită relevanță, dar sunt legate de problematica activității sectelor tot atât de mult cât sunt legate de problematica activității DIICOT.

Mai departe, rechizitoriul se referă la un număr de recomandări și rezoluții dedicate problematicii sectelor. Acestea nu au statut de reglementări internaționale, cum anunță inițial documentul DIICOT, ci de propuneri adresate statelor care aparțin organizațiilor interguvernamentale respective. Prima este Recomandarea nr. 1178/1992 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind „sectele și Noile Mișcări Religioase”. Conform rechizitoriului, recomandarea Consiliului Europei „exprimă îngrijorarea acestui organism internațional cu privire la activitatea desfășurată de secte și alte ‘Noi Mișcări Religioase’ solicitându-se statelor membre: să înființeze autorități independente care să monitorizeze activitatea sectelor și să facă publice activitățile negative ale acestora (art. 7 pct. 1); să aplice riguros o legislație de protejare a minorilor, iar celor care fac parte din secte să li se aducă la cunoștință că au dreptul să iasă din acestea (art. 7 pct. 5); să înregistreze la autoritățile de protecție socială toate persoanele care muncesc pentru secte și să ia măsuri pentru a garanta accesul la asigurările sociale atât a persoanelor sus arătate, cât și acelora ce decid să părăsească sectele (art. 7 pct. 6)”.

²² Text modificat prin Legea nr. 32/1990 (M. Of. nr. 128 din 17 noiembrie 1990).

„La data de 22 iunie 1999, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a adoptat Recomandarea nr. 1412/1999 privind activitățile ilegale ale sectelor. Prin acest document, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei înțelege: să își exprime îngrijorarea cu privire la activitatea sectelor, indiferent de natura (religioasă, esoterică sau spirituală) pe care acestea o revendică (art. 5); subliniază importanța deosebită a culegerii de informații veridice asupra activității sectelor și aducerea lor la cunoștința publicului larg (art. 7); acordă o mare importanță protejării împotriva relelor tratamente, abuzurilor sexuale, îndemnurilor la abandon școlar, îndoctrinarea prin «spălarea creierului» (*brainwashing*), săvârșite de membrii grupărilor (sectelor) religioase, esoterice sau spirituale față de persoanele vulnerabile (în special minori) (art. 9)”. Rechizitoriul adaugă: „Prin art. 10 din acest document, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei solicită statelor membre: să înființeze autorități naționale independente pentru monitorizarea activității grupărilor (sectelor) religioase, esoterice sau spirituale (art. 10 pct. 1); să declanșeze proceduri penale și civile împotriva activităților ilegale realizate de grupările sus arătate (art. 10 pct. 3); să combată apariția cazurilor de încălcare a îndatoririi de a urma cursurile școlare obligatorii (art. 10 pct. 4); să încurajeze înființarea de organizații neguvernamentale ale victimelor și ale familiilor victimelor grupărilor (sectelor) religioase, esoterice sau spirituale, în special în țările din centrul și estul Europei (art. 10 pct. 5)”.

Or, felul în care DIICOT prezintă cele două recomandări constituie o manipulare flagrantă a sensului acestora. Direcția trece sub tăcere insistența cu care ambele documente cer statelor să asigure protecția tuturor persoanelor față de orice formă de discriminare și în consecință, să respecte libertatea de conștiință și religie a membrilor grupărilor numite în societate „secte”. Aceasta implică ca autoritățile publice să nu facă judecăți de valoare asupra credințelor specifice – ceea ce DIICOT face în mod sistematic în rechizitoriul său.

Iată cum citează rechizitoriul art. 5 al Recomandării nr. 1412/1999: „Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei înțelege să își exprime îngrijorarea cu privire la activitatea sectelor, indiferent de natura (religioasă, esoterică sau spirituală), pe care acestea o revendică”. Și iată traducerea corectă a documentului: „Adunarea [Parlamentară] a ajuns la concluzia că... există o preocupare cu privire la acele grupuri considerate ca secte, oricare ar fi descrierea religioasă, esoterică sau spirituală pe care acestea o adoptă, și este necesar să se aibă acest lucru în vedere”. Iar această „preocupare” este explicată în art. 4: a fost determinată de incidentele care au avut loc în cadrul câtorva secte.

Cu alte cuvinte, nu activitatea sectelor în sine constituie subiect de îngrijorare, grupările respective bucurându-se de exercitarea deplină a libertății de conștiință, ci apariția unor manifestări cu caracter ilegal în cadrul unor comunități ce se autodefinesc ca religioase, esoterice sau spirituale. Repetat, Recomandarea revine asupra obligației statelor de a interveni împotriva oricărei acțiuni ce discriminează sau marginalizează aceste grupări religioase ori spirituale minoritare (a se vedea și art. 10, vii). Nu „lupta împotriva sectelor” constituie preocuparea Recomandării nr. 1412, cum sugerează DIICOT, ci apărarea persoanelor vulnerabile, în particular, a celor mai vulnerabili care sunt copiii ce pot suferi rele tratamente, viol, neglijență, îndoctrinare prin spălarea creierelor și nefrecventarea școlii.

Or, sunt puțini copiii care au participat la activitățile MISA, de asemenea, sunt puțini părinții care și-au adus copii la unele manifestări ale Mișcării. Oricum, regulile MISA prevăd ca tinerii interesați să aibă peste 16 ani și, dacă nu depășesc 18 ani, să aibă acceptul părinților. Aceste cerințe ale organizației sunt mai stricte decât prevederile Legii privind interesul superior al copilului, care dă tinerilor care au împlinit 16 ani dreptul deplin să-și manifeste opțiunea în materie de conștiință și credință.

În ciuda eforturilor ample făcute de DIICOT, ai cărei procurori au mers de la familie la familie – practicanți MISA – pentru a identifica orice mic abuz la adresa copiilor, nu s-a putut găsi nicio dovadă în acest sens. Relele tratamente aplicate copiilor, violul, neglijența, îndoctrinarea și nefrecventarea școlii nu au nimic comun cu practica Yoga, fondată pe principiul non-violenței. În probatoriul DIICOT lipsesc tocmai datele privind acei indivizi abuzați care aparțin categoriei persoanelor vulnerabile sugerate a se afla sub influența perturbatoare a MISA și care constituie preocuparea documentelor internaționale citate de procurorul Marian Delcea²³. Prin comparație, este uluitoare indiferența Ministerului Public față de situația din așezămintele Autorității Naționale de Protecția Drepturilor Copilului, unde cei internați se află într-un permanent pericol²⁴.

În ce privește documentele emanând de la Uniunea Europeană, Rezoluția Parlamentului European nr. 2002/2013 (INI) cu privire la situația drepturilor fundamentale în UE apare invocată în felul următor: „Potrivit art. 35 din acest act, sunt avertizate statele membre cu privire la activitatea grupărilor cu caracter sectar care „pun în pericol integritatea fizică sau psihică a persoanelor”, îndemnând statele membre să combată, folosind legislațiile penale și civile naționale, activitățile (pericolele) ilegale ale acestor organizații”. Avertizarea se referă nu la grupările cu caracter sectar în general, ci la acelea „care pun în pericol integritatea... etc.” Enunțul, tradus de această dată corect, apare la secțiunea „Libertatea de gândire, conștiință și religie” și deci exprimă preocuparea, în aceeași măsură, pentru exercitarea libertății de conștiință.

În sfârșit, Rezoluția W-10 a Parlamentului European al cărei text a fost pregătit de Direcția Generală de Studii cu titlul „Sectele în Europa” este amintită cu afirmația că unele secte cu răspândire internațională desfășoară activități cu caracter penal, care încalcă drepturile omului, cum ar fi: rele tratamente, abuz sexual, lipsire ilegală de libertate, sclavie, încurajează comportamentele violente și propagă ideile rasiste, evaziune fiscală, spălare de bani, trafic de arme și droguri, încălcări ale legislației muncii, practicarea ilegală a medicinei etc. (pct. E). Ca urmare, Rezoluția „îndeamnă statele membre să ia măsuri ca autoritățile judiciare naționale (inclusiv poliția) să aplice legea cu fermitate și să coopereze strâns între ele pentru a combate încălcările drepturilor fundamentale ale omului de către anumite secte (pct. 2).

²³ În mod evident, adulții cu putere de discernământ care s-au constituit părți civile nu aparțin unei astfel de categorii.

²⁴ Conform investigațiilor făcute de Asociația Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință, numai în anul 2006, la așezământul din Buzău condus de o persoană care nu îndeplinește condițiile profesionale și deci ocupă ilegal funcția de directoare, au murit trei copii. Până în momentul redactării acestui studiu – luna iunie 2007, Ministerul Public a dat două hotărâri de neîncepere a urmăririi penale.

Și cu prilejul ultimei citări, prezentarea DIICOT este parțială. Nu se face referire la ceea ce subliniază Parlamentul European, că multe organizații religioase și secte „sunt perfect legitime și deci modul lor de organizare și activitățile lor se bucură de garanțiile libertății individuale și de religie fundamentate în Convenția europeană a drepturilor omului (pct. D)”²⁵ Cu siguranță, grupări și activități criminale au existat, mai există și e firesc să trezească maximum de preocupare pentru autoritățile unui stat. Dar tabloul trebuie să fie complet. Imediat după punctul E., Rezoluția W-10 din 1997 se simte obligată să reafirme libertatea de gândire, conștiință și religie și libertatea de asociere. Aceasta, întrucât statele au obligația să urmărească simultan, cu maximă atenție, respectarea simultană a diferitelor drepturi, limitarea exercitării unuia neputând fi legitimată decât în urma unor considerente precum afectarea securității naționale, ordinii publice, drepturilor și libertăților celorlalți.

Or, Direcția de Investigare a Infrafracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism evită să pună în lumină ansamblul reglementărilor în raport cu care este legitimă să acționeze. Prin prezentarea parțială ori incorectă a instrumentelor internaționale pe care le citează, el le transformă într-o sursă de propagandă a unor atitudini ostile față de inculpați, într-o susținere tendențioasă a propriilor acuzații. Și în acest mod, DIICOT lucrează la subminarea prezumției de nevinovăție. Judecătorul sau simplul cititor care va citi Capitolul II al rechizitoriului va avea impresia că, asemenea DIICOT, comunitatea internațională este pornită să vâneze și să acuze grupările religioase, esoterice sau spirituale – MISA fiind plasată între acestea. Procedul DIICOT, de a ține ascunse anumite prevederi ale documentelor internaționale citate, cu relevanță în proces, reprezintă în încălcare directă a prevederilor procedurii penale care vin în întâmpinarea prezumției de nevinovăție. Într-adevăr, urmărirea penală are ca obiect în aceeași măsură identificarea probelor de nevinovăție, între care sunt incluse stările, împrejurările și circumstanțele – cum ar fi exercitarea libertății de gândire, conștiință și religie – al căror efect este atenuarea răspunderii penale.

2.4. Asocierea MISA cu sectele

Rechizitoriul DIICOT cuprinde și un documentar privind „Evoluția fenomenului sectar pe plan mondial”. Procurorul Marian Delcea susține, nici mai mult, nici mai puțin, că „atât la momentul constituirii [MISA] cât și ulterior, [Gregorian Bivolaru] s-a inspirat după modul de organizare și funcționare al unor entități de o natură și scop similare care își aveau ființa atât în spațiul european cât și pe alte continente, după cum rezultă din capitolul intitulat „Evoluția fenomenului sectar pe plan mondial””. În dosar nu există nicio probă care să arate că procurorul DIICOT ar fi avut acces la gândurile care l-au inspirat pe domnul Bivolaru să creeze MISA, nici vreo declarație a acestuia în acest sens. Astfel de presupuneri nu au ce să caute în rechizitoriu.

Direcția de Investigare a Infrafracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Serviciul Teritorial București oferă destinatarilor rechizitoriului un documentar privind activitățile lor ilegale și măsurile luate de autorități contra unor grupări sectare. Informațiile sunt însă extrem de precare, nu pot oferi baza unei judecăți, cu

²⁵ (http://www.europarl.europa.eu/workingpapers/cito/w10/annex1_en.htm)

atât mai mult în cazul unui proces. Lista începe cu referirea la Lalit Mohan, conducătorul sectei „Bractwo Zakonne Himavanti”, condamnat la 1 an și 6 luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de violență și amenințări teroriste – de a arunca în aer biserici aparținând Bisericii Catolice din Polonia. Cazul lui Lalit Mohan este însă cunoscut pentru ambiguitățile sale, unele organizații îl consideră victima unei Polonii aflată în faza unui fundamentalist catolic.

James Donald Walters, cu numele spiritual de Swabi Kriyananda, a fost liderul Sectei „Ananda Assisi” din Italia. Ar fi fost expulzat din SUA, spune documentarul, ca urmare a condamnării sale pentru abuz sexual săvârșit asupra a 4 minore, apoi a organizat în Italia o comunitate spirituală. Adepții grupării cazați în ashram-uri ar fi fost determinați să muncească fără plată în folosul său și al sectei, încasând o sumă de bani pentru acest „privilegiu”. Tribunalului Civil și Penal din Perugia – Italia a dispus în anul 2004 arestarea preventivă a lui James Donald Walters și a încă 9 membri ai conducerii „Ananda Assisi” (pentru asociere în vederea săvârșirii de infracțiuni, extorcare, ținerea adepților sectei în stare de sclavie și obligarea acestora, prin supunere psihică la doctrina pseudo-religioasă propagată de sectă și prin amenințări morale și psihice, să muncească gratis, să-și abandoneze propriul loc de muncă, să facă „donații” și „cadouri” în bani sectei).

În biografia lui Donald Walters, cum rezultă din alte surse, nu apare istoria abuzului sexual asupra a patru minore. O susținere din primul moment absurdă, căci este de neînchipuit ca justiția americană să lase liber, expulzându-l, pe cineva cu o astfel de infracțiune în spate. Mai mult, sunt bine documentate suspiciunile privind alte reclamații împotriva lui Walters. Urmărirea penală din 2004 împotriva conducerii „Ananda Assisi”, de care amintește DIICOT, urmare a unei plângeri din interiorul comunității, era stinsă în anul 2006. Este relevant că în 2006, Walters – Swami Kriyananda a devenit membru al Clubului de la Budapesta, ca prețuire pentru „serviciul adus viitorului spiritual al omenirii”. Din Club fac parte personalități precum Dalai Lama, Desmond Tutu, Jane Goodall ș.a.

Datele ce-l privesc pe Uffe Hove, conducătorul sectei „Emankaya” din Danemarca, par incontestabile. A fost condamnat la 7 ani închisoare pentru lovituri cauzatoare de moarte aplicate unei femei în vârstă de 50 de ani, în cursul unui ritual sado masochist. Rechizitoriul vorbește însă despre 4 membri ai sectei condamnați în 2003 la pedepse privative de libertate „pentru atragerea și cazarea într-un stabiliment al sectei (similar ashram-urilor) a unei minore de 17 ani”. Or, minora în cauză, aflată mai demult în comunitatea lui Hove, avea în 2003 vârsta de 15 ani²⁶. Coincidență: 17 ani era vârsta Mădălinei Dumitru în luna martie 2004, când DIICOT a încercat să o folosească împotriva lui Gregorian Bivolaru.

Sunt amintite „sectele organizate de gurul Maharishi Mahesh Yogi” în SUA („Misiunea luminii divine”) și Olanda („Terra Universală a Păcii Lumii”) întrucât acesta este și inițiatorul „Meditației Transcedentale”, al cărui adept a fost în anii ’70-’80 și Gregorian Bivolaru. Procurorul Marian Delcea vede în scandalul Meditației Transcedentale proba vinovăției lui Bivolaru, însușindu-și astfel, în anul 2007, poziția Securității din anul 1982.

²⁶ (http://www.countsixart.com/visionculturemagazine/articles/ekstrabladet10aug_eng.html)

Osho este prezentat ca un infractor oarecare ocupându-se cu depersonalizarea aderenților „prin diverse mijloace”. Se amintește că în 1985, „a fost arestat de FBI, fiind ulterior judecat pentru 34 capete de acuzare și deportat din SUA”. Surse mai demne de încredere se referă la arestarea lui Osho în luna octombrie 1985, în Carolina de Nord, datorită unei violări minore a legislației privind imigrația. S-a realizat o înțelegere în urma căreia i s-a dat o pedeapsă cu suspendare cu condiția de a părăsi America.

Despre „Anada Marga”, DIICOT repetă unele calomnii pe care SRI le proferase mai demult la adresa acestei grupări. Organizația a dat în judecată Serviciul Român de Informații și a câștigat²⁷. „Anada Marga” a realizat fapte remarcabile de asistență umanitară în România prin deschiderea unor centre pentru copii.

Cazurile cu adevărat problematice, precum „Biserica Unificării” fondată de Sun Myung Moon, „Biserica Scientologică” inițiată de Lafayette Ron Hubbard, ori „The Spiritual Human Yoga” al cărui lider Master Dang a fost închis pentru 65 de zile datorită strângerii adeptilor în jurul profețiilor sale apocaliptice, sunt tratate la nivelul presei de scandal. Or, acestea ar fi putut deveni un excelent studiu de caz din perspectiva conflictului de drepturi și deci, a posibilităților și limitelor de intervenție a autorităților statului.

Direcția de Investigare a Infraționiilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Serviciul Teritorial București enumeră un număr de secte legate de evenimente tragice: AUM, din Japonia, autoarea atacului cu sarin în metroul din Tokyo; Centrul Lumii Divine din Elveția, al cărui lider Swami Omkarananda a fost condamnat la 14 ani de închisoare pentru instigarea unui adept al sectei la uciderea unui oponent al acesteia; Templul Popoarelor, înființată în SUA, mutată în Guyana, unde liderul Jim Jones a convins 924 de adepți să se sinucidă colectiv; „Ordinul Templului Soarelui”, o grupare ai cărui lideri au organizat sinucideri rituale în Franța, Canada și Elveția. Care este legătura dintre MISA și aceste comunități care propagă o viziune apocaliptică asupra lumii? Această alăturare este sugerată sistematic, printre altele prin susținerea repetată că „adeptii trebuiau să muncească fără plată în beneficiul [comunității] și a guru-ului” și că locuiau într-un fel de ashram-uri.

Faptul că este vorba tot despre comunități care se reclamă, ca și MISA, de la discipline esoterice nu justifică alăturarea. Faptul că există unele proceduri comune – precum munca voluntară, eventual viața în comunitate – nu are nicio relevanță juridică. Analogia este tot atât de valabilă, cât ar fi ea dacă am compara DIICOT-ul cu Gestapo-ul, ori, ca să luăm un exemplu mai aproape, cu procuratura lui Vișinski pe motiv că toate trei instituțiile au investigat și acuzat „inculpați” și au folosit mijloace de urmărire și pedepsire.

Am amintit de Gestapo și de Vișinski pentru a sublinia „prin comparație” falsitatea și reaua credință a asocierilor pe care le face Direcția de Investigare a Infraționiilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Serviciul Teritorial București. Ele sunt parte a strategiei sistematice prin care DIICOT înfruntă prezumția de nevinovăție a inculpaților în cazul MISA. Dacă ar fi avut nevoie de o înțelegere a naturii organizației pe care o investigă, atunci DIICOT ar fi trebuit să ceară o

²⁷ Gabriel Andreescu, *Evoluția culturii drepturilor omului versus evoluția culturii de securitate*, în *Revista Română de Drepturile Omului* nr. 28/2004, p. 54-55.

evaluare de la un expert sau de la o grupare de specialiști a căror cunoaștere și independență erau dincolo de îndoială.

2.5. Pseudo-expertizele

O expertiză privind MISA din perspectiva logicii ei organizaționale există deja, aparține lui Karl-Erik Nylund, doctor în teologie și un specialist suedez binecunoscut în domeniul sectelor. Preocuparea expertului, cu directă relevanță juridică, a fost dacă MISA aparține sau nu categoriei *sectelor manipulative*. Această categorie este definită prin cele *patru A-uri: agresivitate* (pedepsirea membrilor care critică conducătorul sau mișcarea); *aversivitate* (critică și persecuții ale celor din afara grupării, ca de exemplu părinții, mass media etc.); *Alienare* (circuit închis în sectă, sub formă de colectiv geografic sau ideologic – secta devine noua familie.); *Adevărul absolut* (nu există decât în cadrul sectei, și conducătorul/conducătorii au drept absolut în a interpreta adevărul). Karl-Erik Nylund, arată că în discuțiile purtate cu practicantii și instructorii din MISA nu a regăsit nimic din primii doi A (Agresivitate și Aversivitate). “În ceea ce privește viața în ashram, doar o parte trăiesc acolo, iar activitățile nu sunt în circuit închis, cursurile sunt accesibile oricui din afară. La aceste cursuri poate participa oricine. Deci nu poate fi vorba de alienare”.

Mișcarea pentru Integrare Spirituală în Absolut nu este o sectă manipulativă și periculoasă, conchide expertul. Atunci ce este ea? Citez: „Aș putea spune despre MISA că este o mișcare de tip *new-age* – deci una care susține un mod alternativ de viață cum ar fi, al terapiilor alternative, cu puternice trăsături de sincretism gnostic. Ideile care unesc mișcarea sunt reîncarnarea și transformarea de sine (capacitatea de a te transforma pe tine însuși). O sectă²⁸ este o mișcare care apare adeseori într-un mediu de privări psihice, și atunci lumea se adună în jurul unui conducător. MISA este o mișcare yoghină în care participanții urmăresc să se autoperfecționeze și să își amelioreze starea de sănătate și armonie prin regim lacto-vegetarian și prin tehnici yoga”.

Abordarea expertului suedez este simplă, clară și răspunde perfect problemei pe care o are procurorul atunci când se lovește de supoziții despre ilegalitățile petrecute în cadrul unui grup precum MISA. În loc ca procurorul Marian Delcea să facă apel la această cercetare independentă și cultivată, el introduce în rechizitoriu, asumându-le, „3 constatări tehnico-științifice”²⁹, ale Asociației Psihologilor din România, comisarului-șef Luminița Petrescu și conf.univ. Tudorel Butoi, la care se adaugă două studii, unul întocmit de Federația Română de Yoga pentru Restaurarea Umană, al doilea, al preotului Sterea Tache de la Facultatea de Teologie „Patriarhul Justinian”.

Iată formulări din ceea ce procurorul Marian Delcea numește constatare tehnico-științifică: „...sistem cvasi-închis auto-perpetuant și alienant pentru individ, al cărui rezultat este o pseudo-cultură orientată predominant împotriva normelor de conviețuire socială general acceptate. Utilizarea unor practici și concepte

²⁸ Traducerea oficială din suedeză în engleză folosește termenul „cult”, care corespunde cel mai mult cuvântului românesc „sectă”.

²⁹ De notat nuanța: „constatare”.

împrumutate din spiritualitatea orientală și ‚transformarea’ lor astfel încât să înglobeze elemente de creștinism au generat un sistem doctrinar cu o aură de valabilitate universală și extrem de adaptabil la cerințele individului. (...) Societatea... ridiculizează și respinge clar ‚inovațiile’ spirituale ale MISA și pe cei care le practică, astfel încât membrii Mișcării sunt (auto)excluși și tind să-și accentueze izolarea prin raportarea exclusivă la mediul Misa ... În cadrul Mișcării, unul dintre criteriile majore de acceptare a individului și de valorizare pozitivă a acestuia este *supunerea necondiționată* față de Gregorian Bivolaru și față de sistemul doctrinar impus de el”³⁰.

Mă opresc aici. Comentariile autorilor acestei ‚expertize”, exprimate în limbajul pe care îl poate evolua cititorul, nu au nicio relevanță pentru problematica juridică a MISA. Iar atunci când ajung la anumite elemente posibil semnificative, contrazic în mod flagrant realitatea. Atât cercetările expertului Karl-Erik Nylund, cât și investigațiile APADOR-CH au demonstrat că ideea unei supuneri necondiționate a membrilor și simpatizanților MISA față de Gregorian Bivolaru reprezintă o fantasmă. Multe enunțuri ale Asociației Psihologilor din România sunt pur și simplu injurii sau non-sensuri – de genul ‚Izolarea socială a adeptului în interiorul MISA se realizează prin exercitarea de către adept a ridiculizării sale în societate...”. Afirmările privind condiționarea fizică a adeptilor prin privarea de hrană și somn, muncă forțată, izolarea, aporturile chimice, deprivarea senzorială, utilizare sunetului și muzicii („mantra”), infantilizarea membrilor, proiecții video cu inversări de arhetipuri, specularea inflației egotice (sic!) constituie pur și simplu falsificări, calomnii – atunci când nu devin pur și simplu caraghioase.

Concluzia, evident cea dorită de DIICOT, e abstractă, artificială și mai ales, contrară evidențelor: „Toate aceste practici utilizate în cadrul MISA și orientate în direcția condiționării membrilor acestei organizații de a demonstra o obediență față de Mișcare și de liderul acesteia pot fi circumscrise unui abuz de autoritate exercitat de membrii din conducerea organizației și în special de liderul Gregorian Bivolaru asupra unor cursanți”. Autorii nu explică care a fost metodologia de lucru, prima condiție a susținerii unei cercetări.

Conf.univ. Tudorel Butoi și-a asumat contrar celor mai elementare norme deontologice să vorbească despre antrenarea adolescentei Dumitru Mădălina în raporturi sexuale cu Gregorian Bivolaru, deși aceasta a negat ferm existența unor astfel de relații. Conferențiarul se referă la lesbianism, sex în grup fără să existe vreo probă în acest sens. Iată și o ‚mostră” de gândire: „Abuzul de autoritate este demonstrat ca realitate interpersonală și se obiectivează într-un mecanism de transfer extrem de subtil, bazat pe subordonarea atitudinal comportamentală a clișeelor sociale”.

„Expertiza” comisarului psiholog Petrescu Luminița se regăsește în panseuri de genul: „Ideologia MISA conferă caracter de sacralitate, de adevăr final (...) prin anularea limbajului, anularea logicii și a realității”. Pentru doamna psiholoagă, intelectualii sunt expuși persuasiunii și manipulării întrucât ar fi ‚marcați de tendința de retractivitate din fața dificultăților adaptative și de preferința pentru meditații”.

³⁰ Fenomen care ar fi luat ‚proporții extreme”.

Concluzia unor astfel de însălări de cuvinte este, desigur, cea așteptată: „pericolul social major reprezentat de ‚experimentul educativ’ practicat de MISA”.

Federația Română de Yoga pentru Restaurarea Umană critică diferența dintre practicile MISA și „Yoga autentică”. Termenii analizei reflectă o înțelegere a disciplinei Yoga diferită, dar nu au nicio relevanță juridică. Care este semnificația punerii unor astfel de opinii doctrinare în rechizitoriu? Competența DIICOT este să susțină fapte penale, nu să ofere dezbateri asupra formelor autentice de Yoga. Criticile la adresa „Yoga ne-autentice” pot influența negativ judecătorul, ceea ce însă se contabilizează tot ca o încălcare a prezumției de nevinovăție.

Procurorul Marian Delcea a solicitat conf.univ. Sterea Tache o opinie pentru a stabili „dacă relațiile între adepți și persoanele din conducerea MISA au o natură religioasă ori pseudoreligioasă”. Asumând o astfel de opinie, procurorul încalcă unul dintre principiile pe care insistă instrumentele internaționale invocate de el însuși: statul nu are de ce să intervină în dezbaterile asupra adevărului sau ne-adevărului unor religii. Apoi, ca preot având un jurământ de credință față de BOR, biserică ce a luat parte la campania de incriminare a MISA, Sterea Tache nu poate fi independent. Ca urmare, el plasează MISA între secte și se luptă cu acestea prin declarații de principiu: „Manipularea constituie cheia de boltă a oricărui edificiu sectar”; „Manipularea se desfășoară în etape: prozelitismul furibund, seducția, distrugerea personalității omului și reconstrucția acestuia după instrucțiunile guru-lui” etc. Rechizitoriul semnat de procurorul Marian Delcea prezintă astfel lucrurile: „Raportul sus-menționat concluzionează că: Mișcarea de Integrare Spirituală în Absolut, *prin sincretismul ei haotic, ridiculizează atât religiile cât și filosofia orientală, cât și creștinismul*”.

Ce este subliniat în aldine poate fi inclus într-un pamflet, în niciun caz în documentul unei autorități de stat care pune în discuție faptele unor inculpați. Să nu înțeleagă procurorul care a instrumentat cazul lipsa de relevanță juridică a unor astfel de declarații? Principiul prezumției de nevinovăție și normele exprese ale Codului de procedură penală impun ca să nu poată fi „considerate ca reprezentând adevărul fapte pentru stabilirea cărora instanța se sprijină pe păreri, posibilități, eventualitate și aproximații. Pentru ca să poată înfrunța prezumția – încărcată de exigențe – a nevinovăției, faptele care caracterizează vinovăția trebuie stabilite cu certitudine. Când aceste fapte nu sunt stabilite cu certitudine, prezumția de nevinovăție este aceea care împiedică pronunțarea unei hotărâri de condamnare”³¹.

Pentru o posibilă explicație a acestui comportament până la urmă contraproductiv al DIICOT e util de urmărit acțiunile, în timp, ale Ministerului Public și ale altor autorități implicate în hărțuirea MISA. Felul în care acestea au încercat să asmută presa asupra adepților dau motive să bănuim că nu forța probelor și argumentelor a fost văzută ca sursă primă a soluției judecătorilor, ci presiunea opiniei publice – în particular, făcându-se apel la identitatea majoritar ortodoxă a acesteia.

Aducerea în rechizitoriu a luărilor de poziție amintite ridică și o altă chestiune în legătură cu protecția oferită de art. 6 al Convenției europene a drepturilor omului.

³¹ *Gheorghe Șuhan*, Prezumția de nevinovăție – principiu de bază al procesului penal care garantează libertatea persoanei (http://www.pna.ro/text_doctrina.jsp?id=39).

Rechizitoriul conține luările de poziții calificate „constatări tehnico-științifice” pe care DIICOT le-a cerut unor persoane sau instituții. Aceste „constatări” fac parte integrantă din actele acuzării. Or, atâta timp cât MISA și inculpații nu pot face propria lor solicitare pentru o expertiză independentă, se ignoră principiul egalității armelor, iar partea acuzată este pusă în incapacitatea de a se apăra în mod adecvat.

3. Concluzii

(a) Atitudinea autorităților statului față de persoana bănuită de a fi săvârșit o faptă penală intră sub protecția garanțiilor instituite de existența prezumției de nevinovăție. Modul în care organele statului se raportează la persoana supusă unei proceduri penale se află sub rigorile acestei prezumții³². Or, acțiunea împotriva adepților MISA încalcă brutal principiului amintit. Rechizitoriul DIICOT continuă strategia conjugată a mai multor autorități ale statului de a crea în opinia publică românească imaginea unei secte MISA amenințătoare, imagine pe care să o folosească în încercarea de a convinge judecătorii de vinovăția inculpaților și adepților MISA.

(b) Chiar procedura DIICOT de punere a rechizitoriului la îndemână opiniei publice prin intermediul presei, utilizată frecvent în acțiunile anti-MISA și anterior, demonstrează voința Direcției de a convinge opinia publică de vinovăția inculpaților. Subminarea prezumției de nevinovăție a inculpaților din dosarul finalizat de procurorul Marian Delcea a urmat imediat încheierii investigațiilor. Semnificația comportamentului DIICOT reiese limpede din următorul comentariu al organizației SoJust: „Caracterul efectiv al prezumției de nevinovăție impune obligația instituirii unor garanții legale și de ordin practic că reprezentanții autorității de stat nu vor afirma în mod public că o persoană bănuită de săvârșirea unei fapte penale, față de care se exercită urmărirea penală ori care este trimisă în judecată, este vinovată de săvârșirea infracțiunii care i se impută, înainte ca vinovăția acesteia să fie stabilită printr-o hotărâre judecătorească definitivă. Orice persoană are dreptul de a fi prezumată nevinovată și tratată ca o persoană nevinovată până ce o instanța judecătorească nu va stabili, printr-o sentință penală definitivă, în urma unui proces public și corect, că ea este cea care a săvârșit o infracțiune. De aceea, prezumția presupune ca autoritățile publice, inclusiv procurorii și polițiștii, să nu facă aprecieri publice asupra vinovăției unei persoane înainte ca o instanță de judecată să statueze acest lucru”³³.

(c) O altă metodă de a induce în mintea celui care citește rechizitoriul DIICOT „prezumția de vinovăție” a inculpaților este includerea în document a unor „constatări tehnico-științifice” care se dovedesc, la o simplă analiză, o colecție de injurii și de susțineri menite să sprijine tezele acuzării. Acestea contrastează cu raportul făcut de specialistul suedez Karl-Erik Nylund, a cărui expertiză și independență sunt dincolo de orice suspiciune. De asemenea, contrazic rapoartele APADOR-CH, ale cărei investigații în cazul MISA datează din anul 1996 și Cercetarea din 1997 a Amnesty International. Având în vedere includerea „constatărilor tehnico-științifice” în

³² *SoJust*, op. cit.

³³ *SoJust*, Respectarea prezumției de nevinovăție în România (www.sojust.ro).

rechizitoriu, rezultă obligația instanței de a accepta eventuale expertize cerute de către inculpați confirmând astfel principiul egalității armelor.

(d) Rechizitoriul DIICOT înlocuiește sistematic faptele pe care afirmă că le probează cu „prezumții de fapte”, încalcând obligația de a respecta strict dispozițiilor art. 3 C. proc. pen. referitoare la aflarea adevărului. Doctrina e fermă în a sublinia că „Adevărul, indiferent dacă se referă la vinovăție sau nevinovăție, nu se poate sprijini pe denaturarea probelor, după cum nu se poate baza pe păreri, probabilități, aproximații, eventualități. Când vinovăția nu este stabilită cu certitudine, prezumția de nevinovăție este aceea care împiedică pronunțarea unei hotărâri de condamnare. Deducțiile și presupunerile martorilor nu pot duce la stabilirea cu certitudine a realității și nu pot sta la baza unei soluții de condamnare. După cum nici prezumțiile organelor judiciare nu pot justifica o asemenea soluție. *A acorda valoare de fapt unei prezumții de fapt înseamnă a admite ca dovedite împrejurări ori situații puse în sarcina învinuitului sau inculpatului fără să existe administrate probe directe sau indirecte cu privire la ele.* Presumțiile de fapt nu sunt probe și, deci, nu pot forma convingerea judecătorului cu privire la existența unei infracțiuni și a vinovăției ori nevinovăției celui supus judecării. Faptele imputate, ca și vinovăția, se dovedesc numai prin probe (*s.n.*)”³⁴.

(e) Rechizitoriul DIICOT încalcă flagrant Codul deontologic al Magistraților adoptat în anul 2005 de Consiliul Superior al Magistraturii care enunță fără ambiguitate: „În cursul procedurii judiciare, magistrații trebuie să aibă o atitudine echidistantă, fără influențe de rasă, sex, religie, naționalitate, precum și de statut socio-economic, politic și cultural al unei persoane. De asemenea, magistrații au îndatorirea de a proteja egalitatea cetățenilor în fața legii, asigurându-le un tratament juridic nediscriminatoriu, de a respecta și apăra demnitatea, integritatea fizică și morală a tuturor persoanelor care participă în orice calitate, la procedurile judiciare”.

(f) În aceeași măsură, prin încălcarea sistematică, pe diferite căi, a prezumției de nevinovăție, rechizitoriul încalcă flagrant cerințele profesionale ale statutului de procuror. Într-adevăr, „Concluzia după care prezumția de vinovăție nu poate fi înlăturată decât prin administrarea de probe temeinice de vinovăție, probe care verificate de instanța de judecată să fie puse la baza pronunțării unei hotărâri definitive de condamnare, pune în fața organelor judiciare sarcini de o deosebită însemnătate. Nu este vorba numai de a determina aceste organe să aducă o cantitate mai mare de probe în sprijinul dovezii vinovăției învinuitului sau inculpatului ci de a reuși să ridice calitatea probatoriului, să-și perfecționeze formele și metodele de activitate, să-și sporească capacitatea de reflecție și măiestria profesională, în așa măsură încât să facă și cât mai adecvate și convingătoare probele administrate”³⁵.

(g) Cea mai probabilă consecință a felului în care a fost redactat documentul DIICOT este depunerea de către inculpați a unei serii de plângeri împotriva DIICOT pe motivul încălcării prezumției de nevinovăție, componentă a dreptului la un proces echitabil, printre altele, de art. 21 al Constituției României și de art. 6 al Convenției europene a drepturilor omului. Cum observa un recent Raport al SoJust, „față de ,consecvența’ cu care autoritățile publice nesocotesc prezumția de nevinovăție, o

³⁴ Gheorghe Șuhan, op. cit.

³⁵ Ibidem.

condamnare a statului român pe acest motiv la Curtea Europeană a Drepturilor Omului este previzibilă și inevitabilă”³⁶. Condamnarea a fost deja evitată la limită în cauza *Notar c. România*, făcându-se apel la procedura împăcării amiabile: „Reclamantul Gheorghe Notar a sesizat Comisia Europeană a Drepturilor Omului la data de 30 martie 1998, invocând printre altele încălcarea art. 6 alin. (2) din Convenție care consacră dreptul la prezumția de nevinovăție întrucât identitatea sa a fost dezvăluită în cadrul unei emisiuni de televiziune, în cursul căreia a fost identificat ca autor al unei infracțiuni, deși vinovăția sa nu fusese încă stabilită în mod legal. Emisiunea a fost înregistrată în sala de conferințe a unei secții de poliție, în fața polițiștilor, iar în timpul difuzării ei pe un post de televiziune prezentatorul a dezvăluit identitatea reclamantului și a menționat că acesta a comis o tâlhărie”³⁷. Acest capăt de cerere a fost declarat admisibil de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

(h) O altă procedură incompatibilă cu statutul instituției este transformarea rechizitoriului într-un atac bășcălios, jignitor la adresa inculpaților. Limbajul rechizitoriului motivează adepții MISA, inculpați sau nu, de a depune plângeri pentru insultă împotriva procurorului Marian Delcea. În același timp, prin publicitatea rechizitoriului, chiar limbajul în sine, injurios și umilitor, aduce atingere art. 6 alin. (2) al Convenției europene. Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a pronunțat deja în acest sens în cauza *Mircea vs. Romania*: „Curtea subliniază importanța termenilor aleși de agenții Statului cu referire la o persoană care nu a fost încă judecată și condamnată pentru săvârșirea unei infracțiuni”.

Actualul rechizitoriu la adresa unor membri și adepți MISA aduce la zi cuvintele Raportului APADOR-CH din aprilie 2004: „Tratarea flagrantelor abuzuri în «cazul MISA» reprezintă un test asupra capacității sistemului instituțional actual al României de a apăra statul de drept”.

Este desigur preferabil ca recunoașterea gravelor încălcări ale drepturilor inculpaților și adepților MISA să fie făcută de instanțele interne, și nu de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

³⁶ *SoJust*, op. cit.

³⁷ Pentru această soluție, statul român a trebuit să achite suma de 50.000 de Euro. (http://www.hotnews.ro/articol_281-CEDO-arata-ca-nerespectarea-prezumtiei-de-nevinovati-e-persista-in-Romania.htm).